

Udskriftsdato: 19. december 2025

LBK nr 1041 af 20/10/2008 (Historisk)

Bekendtgørelse af lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken

Ministerium: Miljø- og Ligestillingsministeriet

Journalnummer: Miljømin., j.nr. 029-00034

Senere ændringer til forskriften

LOV nr 514 af 12/06/2009 § 7

Bekendtgørelse af lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken¹⁾

Hermed bekendtgøres lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, jf. lovbekendtgørelse nr. 792 af 21. juni 2007, med de ændringer, der følger af § 10 i lov nr. 507 af 17. juni 2008 og § 14 i lov nr. 508 af 17. juni 2008.

Kapitel 1

Geografisk område

§ 1. Loven gælder for følgende områder i Tøndermarsken:

- 1) Ny Frederikskog, bortset fra udlagte byzonearealer og parcelhusområdet beliggende i landzone syd for Højer by.
- 2) Gammel Frederikskog.
- 3) Rudbøl Kog.
- 4) Arealerne inden for ådigerne ved Vidåen fra Møllehusvej til Højer Sluse og ved Sønderåen fra jernbanedæmningen Tønder-Suder Lugum.
- 5) Ådiger, der afgrænser det område, der er nævnt i nr. 4.
- 6) Højer dige.
- 7) Den vestlige side af diget fra Højer til Rudbøl indtil kørebanen.

Stk. 2. Lovens område er vist på kortbilag 1-6.

Kapitel 2

Formål

§ 2. Loven har til formål at bevare Tøndermarskens ydre koge og den nedre del af Vidå-systemet som et samlet naturområde af national og international betydning samt at oplyse offentligheden om Tøndermarskens fredningsmæssige værdier.

Stk. 2. Lovens beføjelser skal anvendes til at sikre

- 1) opretholdelse af de biologiske, kulturhistoriske og landskabelige værdier, der knytter sig til driften af store sammenhængende, vedvarende græsningsarealer med bevanding,
- 2) opretholdelse af driften af græsningsarealerne,
- 3) opretholdelse af regelmæssige vandstandssvingninger i den nedre del af Vidå-systemet,
- 4) forbedring samt drift og vedligeholdelse af anlæg til vandforsyning af åbne skelgrøfter m.v. i Ny Frederikskog, Gammel Frederikskog og Rudbøl Kog og
- 5) indpumpning af vand fra Vidåen til skelgrøfterne i de arealer, der skal anvendes til græsningsarealer med bevanding.

Stk. 3. Ved udøvelsen af lovens beføjelser skal der tages hensyn til den landbrugsmæssige drift og veterinærhygiejniske forhold.

Kapitel 3

Arealkategorier

§ 3. De arealer, der er omfattet af loven, opdeles efter den fremtidige anvendelse i

- 1) vedvarende græsarealer,
- 2) arealer i omdrift og
- 3) andre arealer.

Vedvarende græsarealer

§ 4. Vedvarende græsarealer omfatter landbrugsarealer uden for de områder, der er vist på kortbilag 7, samt de landbrugsarealer inden for disse områder, der efter §§ 5 og 6 udpeges til vedvarende græsarealer.

§ 5. Miljøministeren udpeger inden den 1. april 1990 vedvarende græsarealer inden for de områder, der er vist på kortbilag 7, efter følgende retningslinier:

- 1) I Ny Frederikskog udpeges 54 ha og i Rudbøl Kog 25 ha.
- 2) Det skal tilstræbes, at de arealer, der ikke udpeges som vedvarende græsarealer, placeres i samlede enheder omkring eksisterende landbrugsejendomme og hensigtsmæssigt i forhold til bevandingssystemet.
- 3) I videst muligt omfang skal udpeges arealer, der hidtil har henligget i græs.

Stk. 2. Forud for den i stk. 1 nævnte udpegning indhenter miljøministeren en udtalelse om forslaget til udpegningen fra det i § 47 nævnte udvalg.

§ 6. Forud for den udpegning, der er nævnt i § 5, foretages ved Jordbrugsdirektoratets foranstaltning jordfordeling inden for området.

Stk. 2. Jordfordeling som nævnt i stk. 1 sker efter reglerne i lov om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugsmæssige formål m.m. (jordfordelingsloven), idet de begrænsninger, der er nævnt i jordfordelingslovens § 3, stk. 2 og 3, ikke gælder for jordfordeling med skæringsdato inden den 1. april 1990.

Stk. 3. Såfremt det af hensyn til loddernes naturlige afgrænsning er nødvendigt for gennemførelse af jordfordeling efter stk. 1 og stk. 2, er en lodsejer pligtig til, hvor værdien af afgivet areal overstiger værdien af det ham ved planen tildelte areal, at modtage udligning af værdiforskellen i penge inden for et beløb af 30.000 kr. og ikke ud over 30 pct. af værdien af det afgivne areal.

§ 7. Miljøministeren bekendtgør, hvilke arealer der efter den 1. april 1990, jf. §§ 4 og 5, er vedvarende græsarealer. Bekendtgørelse sker i Statstidende og i et eller flere stedlige blade, ligesom de berørte lodsejere underrettes skriftligt.

Arealer i omdrift

§ 8. Arealer i omdrift omfatter landbrugsarealer inden for de områder, der er vist på kortbilag 7, som ikke efter § 5 er udpeget til vedvarende græsarealer.

Andre arealer

§ 9. Andre arealer omfatter de arealer, der ikke er omfattet af §§ 4 og 8.

Kapitel 4

Reguleringer i arealanvendelsen

Bestemmelser for hele området

§ 10. Der må ikke

- 1) opføres yderligere bebyggelse i området eller foretages væsentlige om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse,
- 2) etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger eller
- 3) etableres nye vejanlæg, medmindre særlige forhold taler for det.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, er ikke til hinder for, at der opføres bebyggelse, der er erhvervs-mæssig nødvendig for driften af en landbrugsejendom. Bygningen må ikke tjene til svinefarm, pelsdyravl, fjerkræfarm eller væksthushaveneri, og højden må ikke overstige 8,5 m. Bebyggelsens placering, fremtræden og omfang skal godkendes af kommunalbestyrelsen.

§ 11. Der må ikke foretages terrænændring, herunder ved udnyttelse af forekomster i jorden, afgravning eller opfyldning.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke for

- 1) havearealer,

- 2) vedligeholdelse af diger i området og nødvendig klæggravning til reparation af diger i Tøndermarsken,
- 3) sædvanlige dyrkningsmæssige foranstaltninger på landbrugsarealer, herunder etablering og vedligeholdelse af grøblerender samt vedligeholdelse af vandhuller,
- 4) etablering af bevandingskanaler og skelgrøfter samt vedligeholdelse af grøfter, kanaler og vandløb eller
- 5) den nødvendige vedligeholdelse af veje.

§ 12. Der må ikke plantes eller sås træer og buske.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan som plejeforanstaltning fjerne selvsåede træer og buske.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder ikke for arealer, der benyttes som havearealer i tilknytning til bebyggelse.

§ 13. Jagt er ikke tilladt i Rudbøl Sø og Magisterkog.

Stk. 2. Skadevoldende vildt kan dog bekæmpes i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om jagt og vildtforvaltning.

§ 14. Fiskeri med garn og vod er ikke tilladt. Forbudet omfatter ikke rusefiskeri.

Stk. 2. Fiskeriministeren kan uanset bestemmelsen i stk. 1 tillade bekæmpelsesfiskeri.

§ 15. Sejlads er tilladt, dog kun med robåde og motorbåde.

Stk. 2. Sejlads med motorbåde må kun ske med en hastighed på op til 5 knob.

Stk. 3. I Magisterkog er al sejlads med motorbåde forbudt i rørskovene og åkandebælterne. Opankring ved bredderne og landgang, bortset fra ved Lust, er kun tilladt for lodsejerne.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte nærmere regler om sejlads m.v.

Særlige bestemmelser for vedvarende græsarealer

§ 16. Arealerne skal opretholdes som græsland med afgræsning. Slæt må dog foretages efter den 15. juni.

Stk. 2. Arealerne må ikke omlægges.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om græsningstrykket på arealerne.

§ 17. Arealerne må ikke drænes.

Stk. 2. Overfladegrøbling samt anlæg og vedligeholdelse af kanaler og grøfter må kun foretages uden for perioden 15. marts-15. juni.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at ændringer og reparationer af eksisterende dræn i nærmere angivne tilfælde er tilladt.

§ 18. Der må ikke foretages hegning. Eksisterende hegn langs skelgrøfter skal fjernes i forbindelse med istandsættelsesarbejder efter § 31, dog senest den 1. april 1994.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke hegning, der er nødvendig af hensyn til digernes sikkerhed, eller hegning langs veje, afvandings- og vandingsforsyningskanaler samt langs landegrænsen.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 gælder ikke for nødvendig hegning ved led samt etablering og vedligeholdelse af fangfolde.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om hegning, herunder at hegning er tilladt i andre tilfælde end nævnt i stk. 2 og 3.

§ 19. Gødskning af arealerne med handelsgødning må kun ske i hidtidigt omfang, dog højst 75 kg N pr. ha. Anvendelse af handelsgødning med fosfor og kalium er ikke tilladt.

Stk. 2. (Ophævet)

§ 20. Der må ikke anvendes kemiske bekæmpelsesmidler.

§ 21. (Ophævet)

§ 22. Arealer, der ikke ved lovens ikrafttræden henlå i græs, og som ligger uden for de på kortbilag 7 viste områder, skal senest den 1. april 1994 udlægges til vedvarende græs.

Særlige bestemmelser for andre arealer

§ 23. I Rudbøl Sø og Magisterkog kan kommunalbestyrelsen som plejeforanstaltning foretage rørs-kær. Kommunalbestyrelsen kan endvidere i særlige tilfælde inddrage rørskovsarealer i Magisterkog til græsning og høslæt.

Stk. 2. I Rudbøl Sø, Hasbjerg Sø og Magisterkog kan kommunalbestyrelsen foretage sørestauration samt oprensning af vandområder og kanaler og i begrænset omfang etablere eller tillade, at der etableres nye kanaler m.v.

Kapitel 5

Pligt til bevanding

§ 24. Digelaget er forpligtet til at foretage indpumpning og videreledning af vand fra Vidåen til de kanaler, der anvendes til vandforsyning af skelgrøfter i Ny Frederikskog, Gammel Frederikskog og Rudbøl Kog.

Stk. 2. Ejere af arealer, der skal henligge som vedvarende græsarealer, er forpligtet til at foretage vandforsyning til disse arealer ved indledning og i fornødent omfang videreledning af vand til skelgrøfter m.v.

Stk. 3. Indpumpning af vand sker i henhold til det til enhver tid gældende regulativ. Nærmere bestemmelser om de forhold, som er nævnt i stk. 1 og 2, fastsættes af kommunalbestyrelsen i et tillæg til regulativet, der udarbejdes i overensstemmelse med vandløbslovens regler om tilvejebringelse af vandløbsregulativer.

Stk. 4. Ændring af regulativet som nævnt i stk. 3 kan kun ske, hvis kommunalbestyrelserne er enige herom. Uenighed mellem kommunalbestyrelserne afgøres af miljøministeren.

§ 25. Vedligeholdelsen af anlæg til indpumpning og videreledning af vand som nævnt i § 24, stk. 1, i overensstemmelse med regulativet, herunder oprensning af skelgrøfter, påhviler digelaget.

§ 26. Staten afholder endeligt de udgifter, digelaget påføres ved de i § 24, stk. 1, og § 25 nævnte forpligtelser.

Stk. 2. Miljøministeren godkender årligt budget og regnskab for de i stk. 1 nævnte udgifter efter indstilling fra kommunalbestyrelsen og kan fastsætte nærmere regler om budget, regnskab og revision.

Kapitel 6

Drift af vedvarende græsarealer

§ 27. Miljøministeren etablerer til sikring af den fremtidige afgræsning af de vedvarende græsarealer en græsningsordning, der muliggør udlejning og drift af arealerne.

Stk. 2. Græsningsordningen omfatter de statsejede vedvarende græsarealer samt andre vedvarende græsarealer, hvor ejeren måtte ønske dette, eller som ikke drives i overensstemmelse med bestemmelserne i § 16 eller regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 3. Miljøministeren fastsætter nærmere regler om græsningsordningen. Der kan herunder fastsættes regler om mindsteperioden for deltagelse, om pligt til at lade arealer omfatte af ordningen, om tilsyn og kontrol, om særlige veterinærhygiejniske foranstaltninger, om udlejning af større arealer samt om regnskab.

Stk. 4. Overskud fra græsningsordningen udbetales til lodsejerne, mens eventuelt underskud afholdes endeligt af staten.

§ 28. Landbrugsministeren kan efter aftale med miljøministeren fastsætte nærmere regler om veterinær-hygieniske forhold.

Stk. 2. I regler udstedt efter stk. 1 kan det fastsættes, at udgifter til særlige foranstaltninger afholdes af staten.

Kapitel 7

Erstatning

§ 29. Der ydes erstatning for de tab, loven påfører ejere, brugere m.v. af arealer omfattet af loven.

Stk. 2. I mangel af mindelig overenskomst træffes afgørelse af taksationsmyndighederne efter lov om offentlige veje. Miljøministeren indbringer erstatningsspørgsmålene for taksationsmyndigheden.

Stk. 3. Om sagens behandling for taksationsmyndighederne og om erstatningens fastsættelse og udbetaling finder § 51, stk. 2-4 og 7, §§ 52-56 og §§ 63-67 i lov om offentlige veje tilsvarende anvendelse, idet miljøministeren træder i stedet for vejbestyrelsen.

Stk. 4. Miljøministeren kan forlange foretaget prøvetaksation af ejendomme eller dele af ejendomme, som er omfattet af loven.

Stk. 5. Det skal udtrykkeligt tilkendegives ejere og andre, hvem taksationskommissionen finder det fornødent at indkalde til prøvetaksation, at denne intet foregriber med hensyn til deres deltagelse i jordfordeling efter lovens § 6. De pågældende skal give alle nødvendige oplysninger. Disse oplysninger lægges til grund ved sagens videre behandling.

Stk. 6. Prøvetaksation foretages for miljøministerens regning og kan ikke ankes til overtaksationskommissionen.

§ 30. Staten udbetaler en samlet godtgørelse på 200 kr./ha græsarealer, der er omfattet af miljøministerens forbud af 14. marts 1986 i medfør af § 11 i naturfredningsloven mod dyrkning m.v. af arealer i Tøndermarsken, som forlænget til den 17. marts 1988 i medfør af lov nr. 94 af 11. marts 1987 om forlængelse af forbud mod dyrkning m.v. i Tøndermarsken. Miljøministeren drager omsorg for udbetaling af beløbet.

Stk. 2. Såfremt en lodsejer mener at have krav på en større godtgørelse end nævnt i stk. 1, meddeler han dette til miljøministeren. Bestemmelserne i § 29, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel 8

Anlægsarbejder

§ 31. Miljøministeren kan gennemføre anlægs- og istandsættelsesarbejder med henblik på en forbedring af vandforsyningen i skelgrøfter i Ny Frederikskog, Gammel Frederikskog og Rudbøl Kog.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen forestår projektering og udførelse af de arbejder, der er nævnt i stk. 1. Projektudkastet forelægges digelagets bestyrelse til udtalelse.

§ 32. Staten afholder endeligt udgifterne til anlægget.

§ 33. Kommunalbestyrelsen kan til gennemførelse af anlægsarbejderne foretage ekspropriation.

Stk. 2. Ekspropriation foretages efter bestemmelserne i lov om offentlige veje, § 43, stk. 3, §§ 44-45, §§ 47-56 og §§ 63-67, idet kommunalbestyrelsen træder i stedet for vejbestyrelsen.

§ 34. Regulativ for de anlæg, der er nævnt i § 31, udarbejdes af kommunalbestyrelsen. Bestemmelsen i § 24, stk. 3, 2. pkt., og stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

§ 35. For vedligeholdelse og drift af de anlæg, der er nævnt i § 31, i overensstemmelse med regulativet, gælder bestemmelserne i §§ 25 og 26.

§ 36. Kommunalbestyrelsen lader ekspropriationsbeslutninger efter § 33 tinglyse på ejendommen.

Kapitel 9

Offentlighedens adgang

§ 37. Ud over den i naturbeskyttelseslovens § 26 hjemlede færdsels- og opholdsret har offentligheden efter kommunalbestyrelsens bestemmelse adgang til færdsel til fods på digerne.

Stk. 2. Offentligheden har ikke ret til færdsel og ophold uden for offentlige stier ved Rudbøl Sø og i Magisterkog i det område, der afgrænses af digerne.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan begrænse den færdselsret, der er nævnt i stk. 1.

Kapitel 9 a

Miljøskade på beskyttede arter eller internationale naturbeskyttelsesområder

§ 37 a. En miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås i overensstemmelse med §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 37 b. Ved den ansvarlige for driften forstås den, der driver eller kontrollerer den erhvervsmæssige aktivitet.

Stk. 2. Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås den ansvarlige for driften, hvis skaden eller den overhængende fare for en skade skyldes uforsvarlig adfærd udvist af den pågældende.

§ 37 c. Den ansvarlige for driften skal i tilfælde af en miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade straks underrette kommunalbestyrelsen om alle relevante aspekter ved situationen.

Stk. 2. Den ansvarlige for driften skal straks iværksætte de nødvendige forebyggende foranstaltninger, der kan afværge en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige for driften skal, hvis en miljøskade er indtrådt, straks iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen påser, at pligterne efter stk. 1 og 2 opfyldes, selv om der endnu ikke er truffet afgørelse efter § 37 f.

§ 37 d. Kommunalbestyrelsen kan påbyde den ansvarlige for driften at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige for driften kan herunder påbydes for egen regning at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lign. med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en stedfunden påvirkning af naturen eller miljøet.

§ 37 e. Påbud efter § 37 d kan meddeles, uanset om den ansvarlige for driften har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en påvirkning af naturen eller miljøet. I påbuddet skal der fastsættes en pligt til retablering af ejendommen.

Stk. 2. Hvis den ansvarlige for driften ikke har rådighed over ejendommen, kan kommunalbestyrelsen meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige for driften. Påbuddet er bindende over for den, der til enhver tid har rådighed over ejendommen.

§ 37 f. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse herom.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal forelægge et udkast til afgørelse efter stk. 1 med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra miljøministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Miljøministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.

§ 37 g. Hvis der foreligger en miljøskade, som påvirker eller kan påvirke et andet EU-land, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse herom, uanset at der ikke efter § 37 f kan træffes afgørelse om, hvem der er ansvarlig for miljøskaden.

§ 37 h. Kommunalbestyrelsen sender afgørelsen om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, og det materiale, der er indgået i vurderingen af sagen, til miljøministeren. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige herfor.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen offentliggør afgørelsen.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelsen.

Stk. 4. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, kan først påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3. Klagefristen løber i samme tidsrum som klagefristen for afgørelsen efter miljøskadeloven, og klagen skal indgives i overensstemmelse med miljøskadelovens § 52.

§ 37 i. På anmodning fra en klageberettiget efter § 44, stk. 4, nr. 2-5, skal kommunalbestyrelsen på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 37 f eller § 37 g.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

Kapitel 10

Administrative bestemmelser

§ 38. Kommunalbestyrelsen kan tillade fravigelser fra bestemmelserne i § 10, stk. 1, § 11, stk. 1, § 12, stk. 1, § 13, stk. 1, § 14, stk. 1, § 15, stk. 1-3, § 16, stk. 2, § 17, stk. 2, § 19 og § 37, stk. 2, når det ansøgte ikke vil komme i strid med lovens formål.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade visse fravigelser fra bestemmelsen i § 20 efter nærmere regler, der fastsættes af miljøministeren.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen underretter miljøministeren om de afgørelser, der træffes efter stk. 1 og 2.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler for kommunalbestyrelsens behandling af ansøgninger om tilladelser efter stk. 1.

§ 39. Miljøministeren kan i særlige tilfælde foretage ændringer i afgrænsningen af lovens områder, jf. § 1, og af den opdeling af arealer, der fremgår af lovens kapitel 3.

Stk. 2. Ministerens afgørelser efter stk. 1 meddeles skriftligt til ejere og indehavere af andre rettigheder over de berørte ejendomme. Afgørelserne skal endvidere bekendtgøres i Statstidende og i eet eller flere stedlige blade.

§ 40. Kommunalbestyrelsen påser overholdelsen af denne lov og de forskrifter, der fastsættes i medfør af loven.

Stk. 2. Fiskerikontrollen påser overholdelsen af bestemmelsen i § 14, stk. 1.

Stk. 3. Bliver kommunalbestyrelsen opmærksom på et ulovligt forhold, skal kommunalbestyrelsen søge forholdet lovliggjort. Kommunalbestyrelsen kan herved meddele de fornødne påbud, herunder påbud om, at en lodsejer, der ikke overholder bestemmelserne i § 16, skal lade arealet indgå i den græsningsordning, der er nævnt i § 27.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen påser, at påbud efterkommes, og at vilkår fastsat i tilladelser overholdes.

Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler for udøvelsen af tilsynsvirksomheden.

§ 41. Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom at berigtige et ulovligt forhold, medmindre andet følger af kapitel 9 a.

Stk. 2. Når et ved dom meddelt påbud om at berigtige et ulovligt forhold ikke efterkommes rettidigt og inddrivelse af tvangsbøder ikke kan antages at føre til, at den pågældende efterkommer påbudet, kan kommunalbestyrelsen foretage det nødvendige til forholdets berigtigelse på ejerens bekostning.

§ 42. Betingelser, der knyttes til tilladelser eller godkendelser i henhold til loven eller forskrifter udfærdiget i medfør af loven, er bindende for ejer og indehaver af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår en sådan ret er stiftet. Betingelsen kan tinglyses på ejendommen.

§ 43. Tilladelser, der er meddelt efter loven eller i henhold til forskrifter udstedt i medfør af loven, bortfalder, såfremt de ikke er udnyttet inden 5 år efter meddelelsen. Tilladelsen skal indeholde oplysning herom.

§ 44. Kommunalbestyrelsens afgørelser om pligten til bevanding efter § 24 og det til enhver tid gældende regulativ kan påklages efter reglerne i vandløbsloven. Vandløbslovens regler om beslutninger i vandløbssager finder ligeledes anvendelse på kommunalbestyrelsens afgørelser.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 37, stk. 3, samt § 38 om fravigelser fra § 10, stk. 1, § 11, stk. 1, § 19 og § 37, stk. 2, kan påklages til Naturklagenævnet af

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- 3) Digelaget for Marsken ved Tønder, når afgørelsen vedrører spørgsmål af betydning for drift og vedligeholdelse af diger og afvandings- og bevandingsanlæg,
- 4) enhver, som i øvrigt har en individuel, væsentlig interesse i sagen,
- 5) offentlige myndigheder,
- 6) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- 7) Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Ornitologisk Forening og
- 8) Friluftsrådet, når afgørelsen berører væsentlige rekreative interesser.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 33 kan påklages til Naturklagenævnet af adressaten for afgørelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter kapitel 9 a kan påklages til Naturklagenævnet af

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagen,
- 3) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- 4) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres vedtægter varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og
- 5) lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsens øvrige afgørelser efter loven kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen skal skriftligt underrette de klageberettigede om afgørelser, der kan påklages efter stk. 2, herunder offentlige myndigheder, der må antages at have interesse i sagen. Der skal dog kun gives skriftlig underretning til de i stk. 2, nr. 6, nævnte foreninger og organisationer, såfremt de har anmodet kommunalbestyrelsen herom. Underretning af de personer m.v., som er omfattet af stk. 2, nr. 4, kan finde sted ved offentlig annoncering, jf. stk. 7.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen skal offentliggøre alle afgørelser, der kan påklages efter stk. 2, medmindre de er af underordnet betydning.

Stk. 8. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Stk. 9. Klager efter stk. 2-4 indgives skriftligt til kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen videregiver klagen til Naturklagenævnet ledsaget af den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Stk. 10. Tilladelser må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

§ 44 a. Naturklagenævnets formand kan på nævnets vegne træffe afgørelse i klage efter loven, når klagen skønnes ikke at indeholde spørgsmål af væsentlig interesse i forhold til lovens formål.

Stk. 2. Ved klage efter § 44, stk. 4, nr. 3 og 4, kan Naturklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved indsendelse af vedtægter eller på anden måde.

Stk. 3. Naturklagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 45. Miljøministeren foretager i samarbejde med øvrige berørte myndigheder en løbende overvågning af områdets udvikling og benyttelse.

§ 46. Miljøministeren forestår i samarbejde med kommunerne og øvrige berørte myndigheder vejlednings- og informationsvirksomhed om de natur- og kulturhistoriske forhold.

§ 47. Kommunalbestyrelserne nedsætter et rådgivende udvalg for Tøndermarsken til at rådgive om større og principielle spørgsmål i forbindelse med loven.

§ 48. Miljøministeren kan bemyndige en under ministeriet oprettet statslig myndighed eller efter forhandling med vedkommende minister andre statslige myndigheder til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1, herunder at afgørelserne ikke skal kunne påklages.

Stk. 3. Miljøministeren kan endvidere fastsætte regler om udøvelsen af de beføjelser, som en anden statslig myndighed efter forhandling med vedkommende minister bliver bemyndiget til at udøve efter stk. 1.

§ 49. Myndighederne efter loven eller personer, der af disse myndigheder er bemyndiget dertil, har, hvis det skønnes nødvendigt, efter forudgående underretning og mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til ejendomme, der er omfattet af loven, for at udøve tilsynsvirksomhed og for at foretage undersøgelser af betydning for opfyldelsen af lovens formål.

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse på bygninger eller dele af bygninger, der udelukkende anvendes til privat beboelse.

Stk. 3. Politiet yder bistand hertil. Justitsministeren kan efter forhandling med miljøministeren fastsætte nærmere regler herom.

§ 49 a. Miljøministeren kan fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration af loven.

§ 49 b. Miljøministeren fastsætter med henblik på gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår der kan meddeles dispensationer efter § 38, stk. 1 og 2.

Kapitel 11

Straffe-, ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 50. Med bøde straffes den, der

- 1) overtræder § 10, stk. 1, § 11, stk. 1, § 12, stk. 1, § 13, stk. 1, § 14, stk. 1, § 15, stk. 1-3, § 16, stk. 1 og 2, § 17, stk. 1 og 2, § 18, stk. 1, § 19, § 20, § 22, § 24, stk. 1 og 2, § 25, § 37, stk. 2,
- 2) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 37 c,
- 3) undlader at efterkomme påbud efter § 37 d eller § 37 e,
- 4) tilsidesætter vilkår for en tilladelse eller godkendelse efter loven eller regler fastsat efter loven eller
- 5) undlader at efterkomme et påbud om at berigtige et ulovligt forhold.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes efter loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Der kan pålægges juridiske personer strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 4. Forældelsesfristen for strafansvar for overtrædelse som nævnt i stk. 1, nr. 1-4, er 5 år.

§ 51. Loven træder i kraft den 15. marts 1988.

Stk. 2. Lov nr. 94 af 11. marts 1987 om forlængelse af forbud mod dyrkning m.v. af arealer i Tøndermarsken ophæves.

Stk. 3. Det af miljøministeren den 13. marts 1987 i medfør af den i stk. 2 nævnte lov forlængede forbud gælder dog for græsarealer inden for de i § 5 nævnte områder indtil den 1. april 1990, medmindre miljøministeren bestemmer andet.

Lov nr. 1110 af 21. december 1994 om ændring af lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, der ophæver § 14, stk. 2, og vedrører og ændrer § 20, § 37, stk. 1 og 2, § 38, stk. 2-4 § 40, § 47 og § 50, stk. 1, nr. 1, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 2

Loven træder i kraft den 1. april 1995.

Lov nr. 392 af 28. maj 2003 om ændring af lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, der ophæver § 19, stk. 2, og § 21, vedrører og ændrer § 12, § 19, stk. 1, 2. pkt., § 23, § 24, stk. 3, overskriften til Kapitel 9, § 37, § 38, stk. 1, § 44, § 47 og § 50, stk. 1, nr. 1 og stk. 3, samt indsætter ny § 49 a, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2003.

Stk. 2. Afgørelser, der er påklaget inden lovens ikrafttræden, færdigbehandles efter de hidtil gældende klageregler.

Lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, der vedrører § 49, stk. 2, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 24. Loven træder i kraft den 1. januar 2005.

Lov nr. 535 af 24. juni 2005 om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugs-mæssige formål (jordfordelingsloven), som ændrer § 6, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 28. Loven træder i kraft den 1. juli 2005, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. (Udeladt.)

Lov nr. 564 af 24. juni 2005 om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet, lov om vandløb, lov om sommerhuse og campering m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af kommunalreformen i en række love på natur- og miljøområdet), som ændrer §§ 1, 10 12, 15, 23, 24, 26, 31, 33, 34, 36, 37, 38, 40, 44, 45, 46 og 47, indeholder følgende overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 16

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2007.

Stk. 2 - 4. (Udeladt.)

Stk. 5. Sager efter lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, der ved lovens ikrafttræden ikke er færdigbehandlet i amtsrådet, overføres til kommunalbestyrelsen, jf. denne lovs § 4.

Stk. 6 - 8. (Udeladt.)

Lov nr. 1571 af 20. december 2006 om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om beskyttelse af havmiljøet og forskellige andre love (Ophævelse af adgang til at overføre myndighedskompetence til kommunale fællesskaber og ændring af delegationsbestemmelser m.v. i en række love på natur- og miljøområdet), som ændrer § 45 og § 48, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 23

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2007, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. (Udeladt.)

Lov nr. 507 af 17. juni 2008 om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love (Implementering af miljøansvarsdirektivet), som ændrer §§ 41, 44 og 50 og indsætter nyt kapitel 9a (§§ 37a-37i) og ny § 44a, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 15

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2008, jf. dog stk. 3.

Stk. 2-4. (Udeladt)

Lov nr. 508 af 17. juni 2008 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om jagt og vildtforvaltning og forskellige andre love (Gennemførelse af direktiver om naturbeskyttelse), som indsætter ny § 49b, indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 16

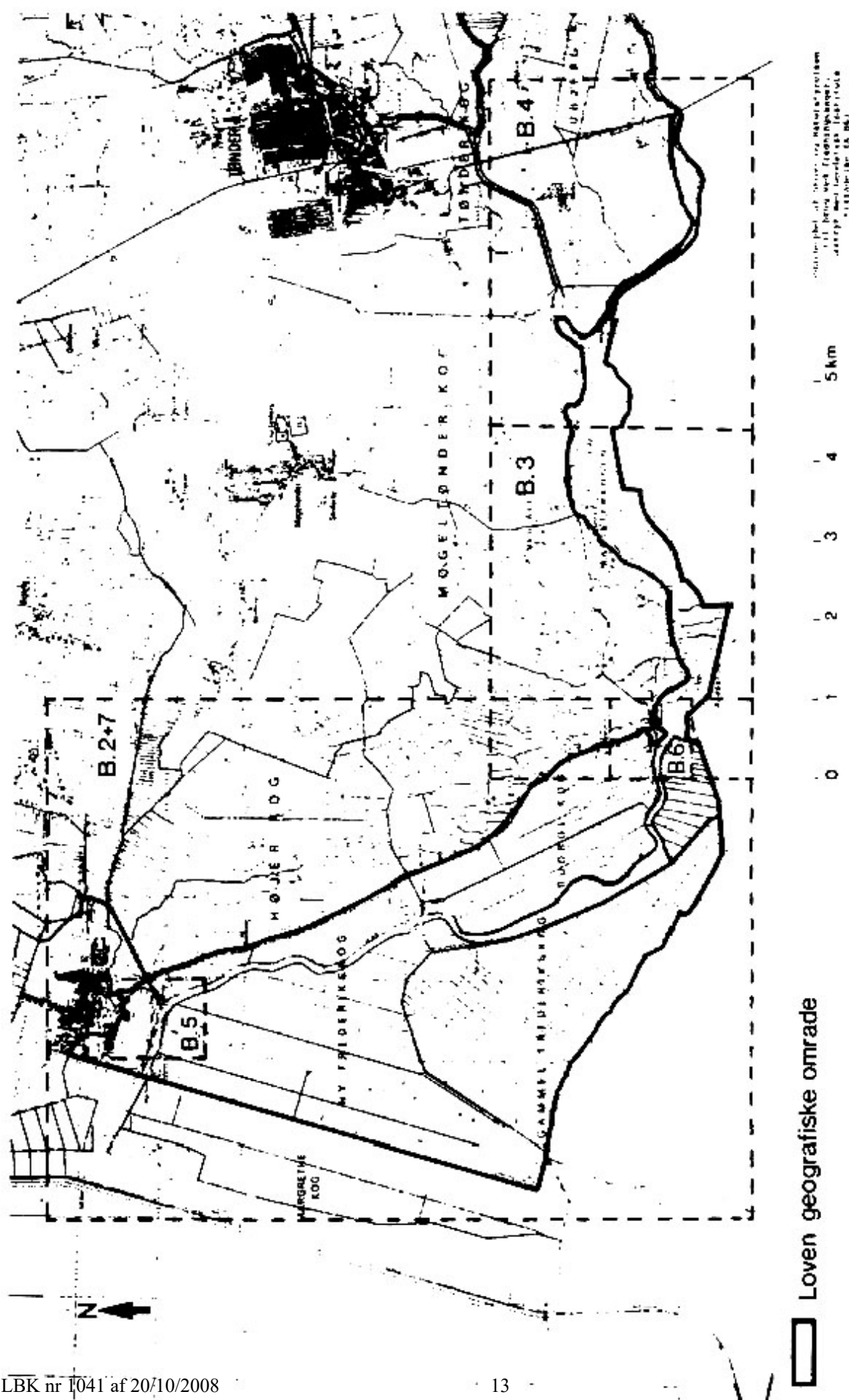
Loven træder i kraft den 1. juli 2008.

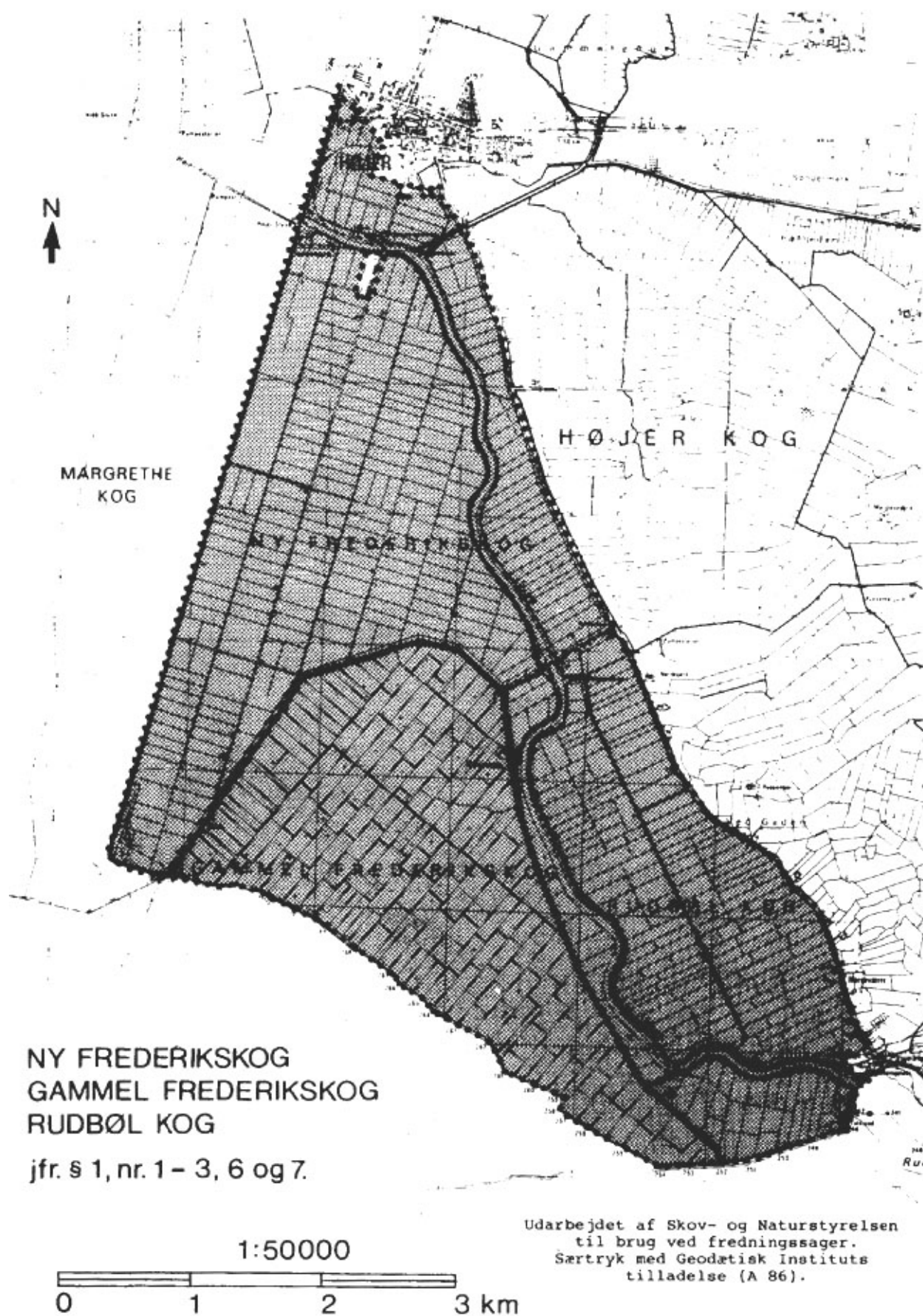
Miljøministeriet, den 20. oktober 2008

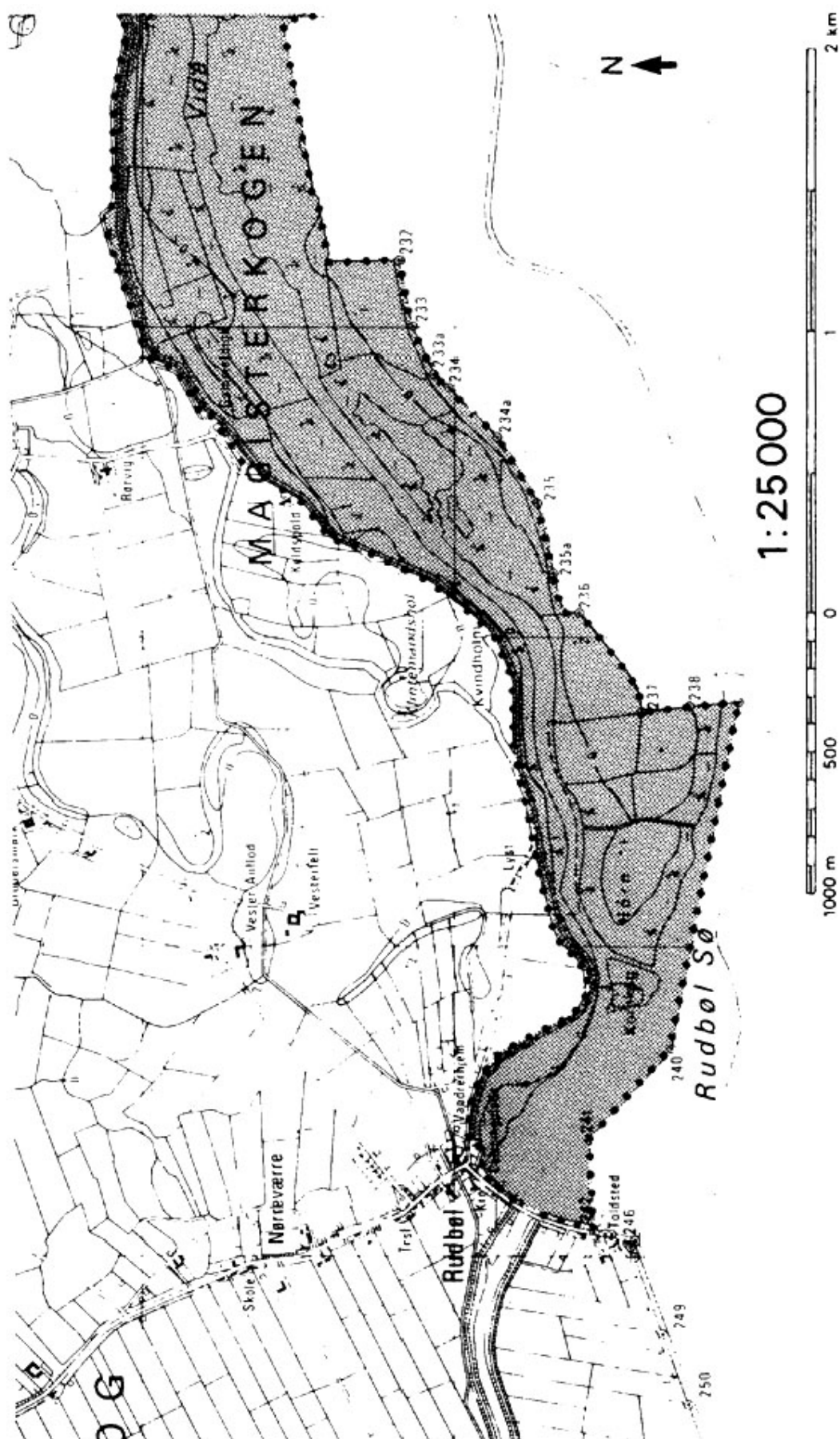
TROELS LUND POULSEN

/ Agnete Thomsen

- ¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).

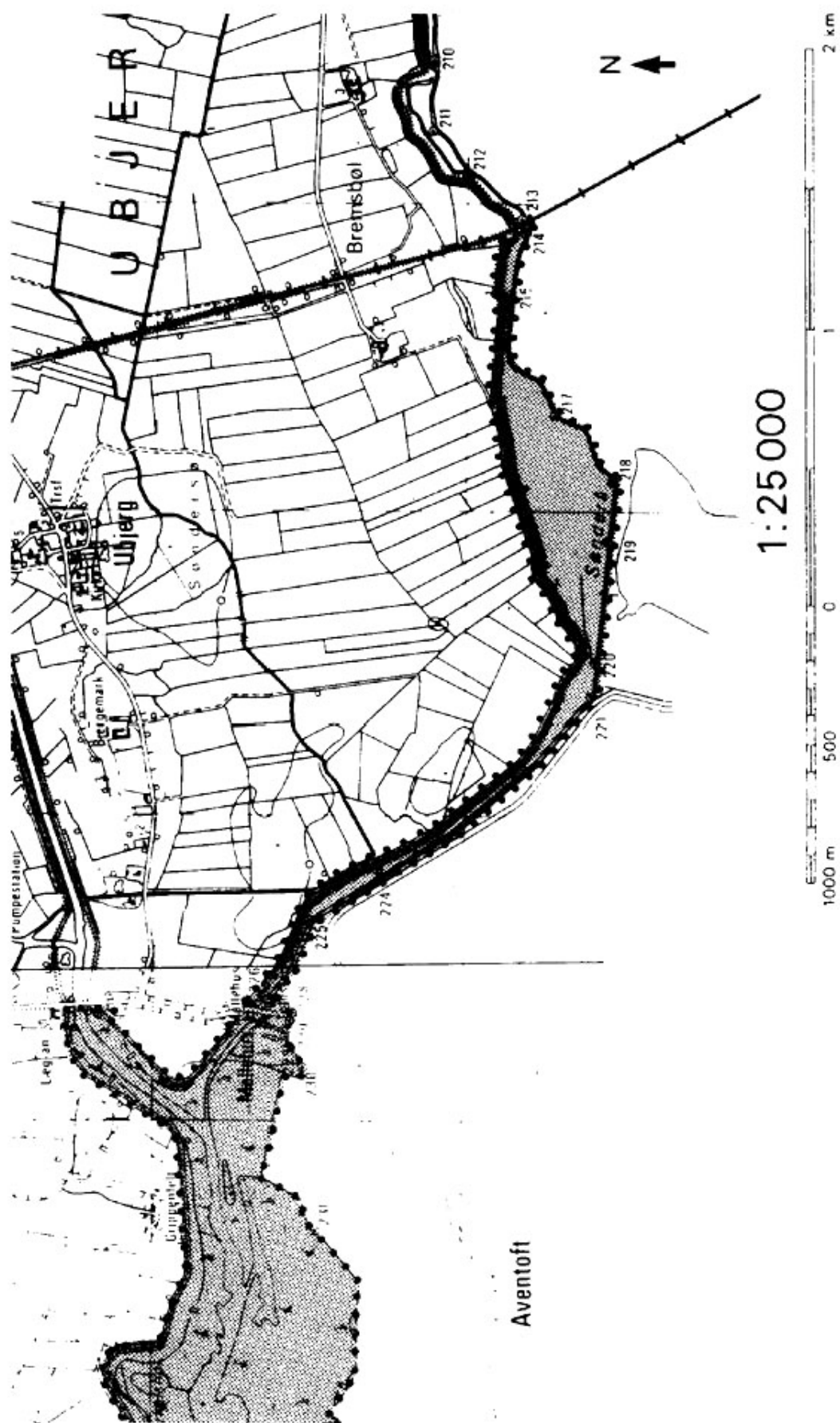

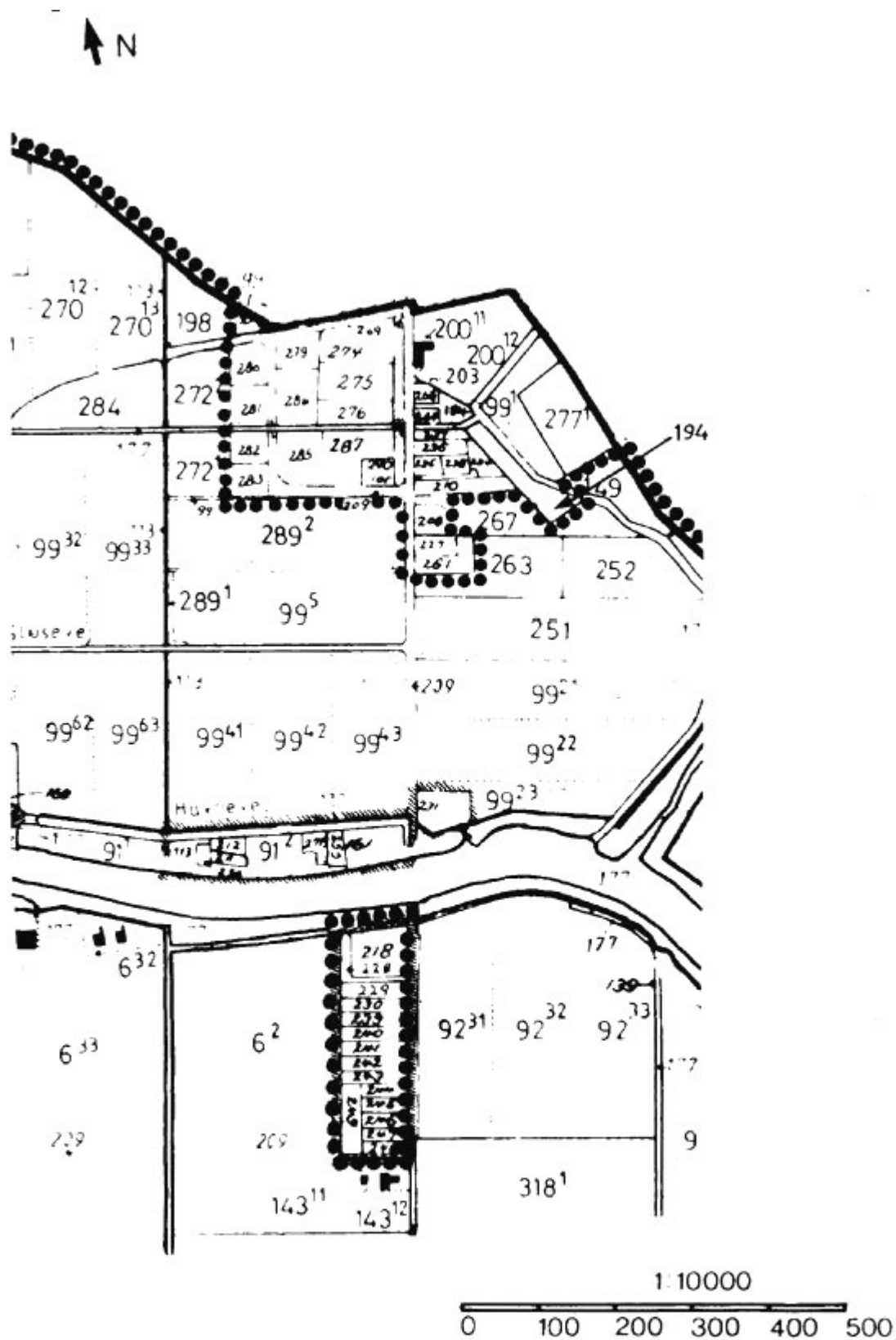
Arealerne inden for ådigerne ved Vidåen fra Møllehusvej til Højer Sluse, og ved Sønderåen fra jernbanedæmningen Tønder-Süder Lügum, vestlig del, jfr. § 1, nr. 4 og 5.

Udarbejdet af Skov- og Naturstyrelsen
til brug ved fredningssager.
Særtryk med Geodætisk Instituts
tilladelse (A 86).

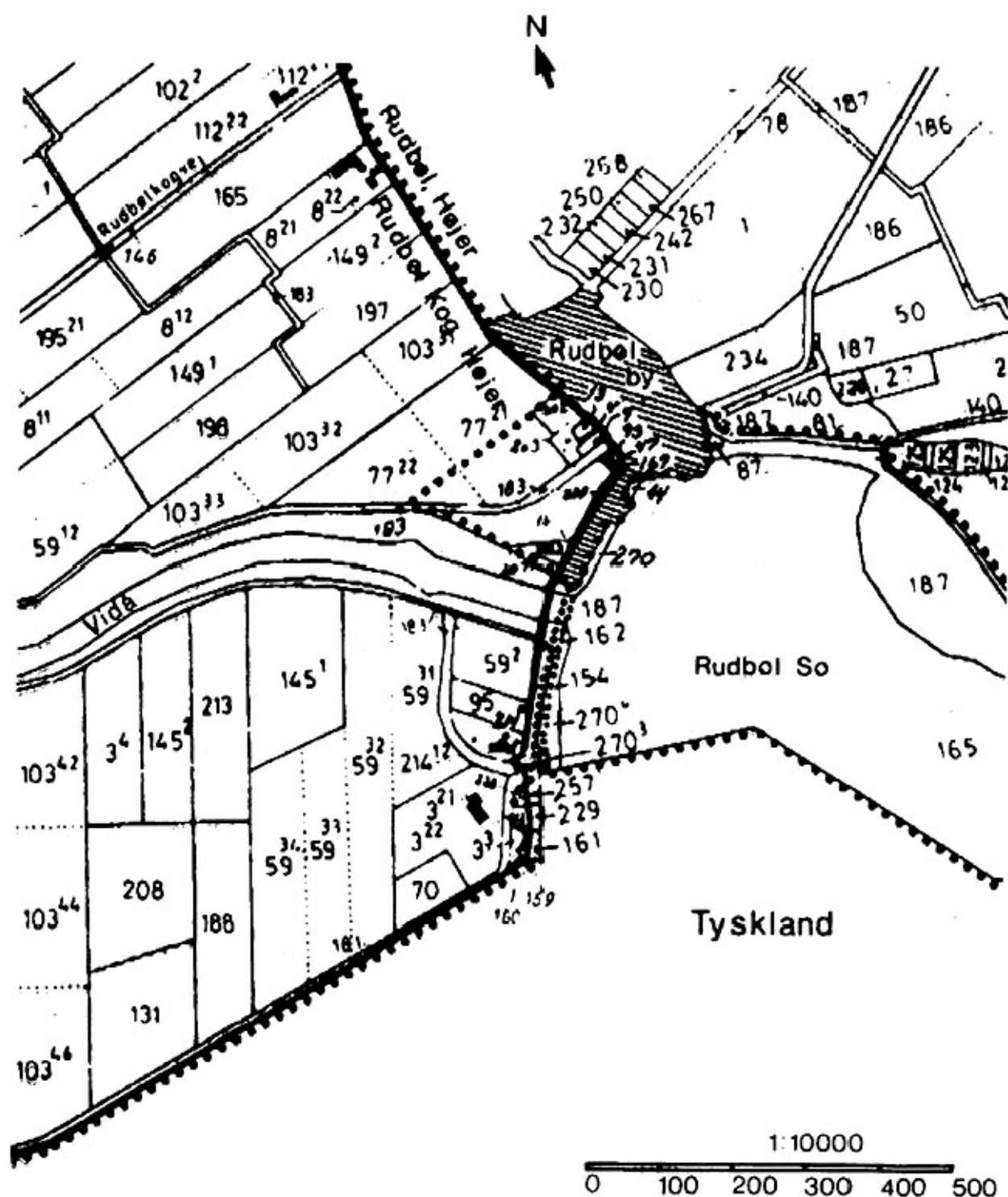
Arealerne inden for ådigerne ved Vidaen fra Møllehusvej til Højer Sluse, og ved Sønder-åen fra jernbanedæmningen Tønder-Süder Lügum, østlig del, jfr. §1, nr. 4 og 5.

Udarbejdet af Skov- og Naturstyrelsen til brug ved fredningssager. Særtryk med Geodætisk Instituts tilladelse (A 86).

Detalkort over afgrænsningen ved Højer By,
jfr. §1, nr. 1.

Udarbejdet af Skov- og Naturstyrelsen
til brug ved fredningssager.
Særtryk med Geodætisk Instituts
tilladelse (A 86).

Detailkort over afgrænsningen ved Rudbøl By,
jfr. § 1. nr. 1.

Udarbejdet af Skov- og Naturstyrelsen
til brug ved fredningssager.
Særlig med Geodætisk Instituts
tilladelse (A 86).

